

5. ADINGABEENTZAKO ARRETA ETA ZERBITZUAK

5.1. Prebentzio programak

Sail honek bere gain hartzen du **adingabeei zuzendutako prebentzio eta esku-hartze lana**, identifikatutako zaurgarritasun-faktoreak edo babesgabetasun-egoerak dauden edo egokitasunik gabeko jarrerak goiz landu daitezkeen guneetan.

5.1.1. Adingabeen babesari loturiko prebentzio programak

Detekzio eta Esku-hartze Goiztiarrerako Programa adingabeen babesaren arloan

Kontuan hartuta adingabeen babesea ez dela eragindako pertsonen eskaera esplizituagatik sortzen den zerbitzua, beharrezkoa da administrazio publiko eskudunak eraginkorrik izatea kasuak aktiboki detektatzeko. Modu honetara profesionalki adingabeekin harreman zuzena eta iraunkorra duten pertsona guztiak hautemateko gaitasuna bermatzen da.

Programak bi atal ditu: hezkuntza eta komunitate esparruetan babes gabezia kasuak antzemaneko prestakuntza, eta profesionalentzako aholkularitza, garaiz esku hartzea, kasua antzeman den esparruan bertan eta hor lanean ari diren profesionalen bitartez.

“Lanbide unitate” izenekoan arabera antolatuta dago, eta unitate mota asko daude; hau da, adingabeentzako zentro edo zerbitzu mota askotarikoak. Zentro edo zerbitzu horietan, profesionalek harreman zuzena dute adingabeekin eta, beraz, agente gisa aritu daitezke, adingabeen babes gabeziako kasuei loturiko detekzio eta esku-hartze goiztiarrean.

2022-2023 ikasturte honetan, handitu egin da Lanbide Unitateen (LU) kopurua, 1,5 ikastetxe berrikin; guztira, 75,5 unitate dira, eta aldatu egin dira unitate profesional batzuen dimentsioak, aurreko ikasturteko datuak kontuan hartuta.

Lanbide unitate motak (LU)	LU kopurua	LU Dimentsioa	EMAKUMEAK BATZORDEETAN	GIZONAK BATZORDEETAN	GUZTIRA BATZORDEETAN
Ikastetxeak	46	61	138	36	174
Haurreskolak	12	3	12	0	12
Kiruldegiak	2	0,5	2	5	7
Gaztelekuak/ Haur- txokoak	18	3	11	7	18
Udaltzaingoa	1	0,5	5	3	8
Osasun zentroak	12	7,5	48	2	50
Guztira	91	75,5	216	53	269

Prestakuntzaren bidez, baliabide teorikoak eta teknikoak eskaintzen zaizkie profesionalei, haurren babesgabetasun-egoerak hautemateko eta haurrak babesteko sistemari buruzko informazioa emateko, bai eta horiekin zerikusia duten eta detekzio eraginkorrerako interesarriak diren beste gai batzuei buruzkoa ere.

LUetako profesionalekin egindako prestakuntza-kopurua			
	Saio-kopurua	Ordu-kopurua	Partehartzeak
Haurtzaroko Babes Sistemari buruz (oinarrizkoa)	52	121	379
Haurtzaroko Babes Sistemari buruz (gogoragarria)	1	1,5	1
Haurtzaroko Babesarekin erlazionatutako hainbat fenomeno soziali buruz	95	134,5	941
Kasu-analisiari buruzkoa	43	79,5	273
Formakuntza ikastetxeko jantokietan	74	147	617
Guztira	265	483,5	2.211

Batzordeetan, kasu jakin batzuk aztertzen dira, eta horietan esku hartzea modu goiztiarrean aktibatzea komeni den baloratzen da, zuzenean edo beste profesional batzuen bitartez. Esku-hartze goiztiar horren onuradun izan diren adingabeen kopurua honako hau izan da:

JAIOTZA URTEA	NC/NB	EMAKUME	GIZON	GUZTIRA	%NC/NB	%EMAKUME	%GIZON	%GUZTIRA
2004		1	3	4		%0,08	%0,24	%0,32
2005		5	12	17		%0,40	%0,95	%1,35
2006		17	22	39		%1,35	%1,75	%3,10
2007		17	45	62		%1,35	%3,58	%4,93
2008		30	49	79		%2,38	%3,90	%6,28
2009		34	39	73		%2,70	%3,10	%5,80
2010		38	47	85		%3,02	%3,74	%6,76
2011		41	40	81		%3,26	%3,18	%6,44
2012		34	60	94		%2,70	%4,77	%7,47
2013		43	79	122		%3,42	%6,28	%9,70
2014		38	62	100		%3,02	%4,93	%7,95
2015		48	67	115		%3,82	%5,33	%9,14
2016		48	62	110		%3,82	%4,93	%8,74
2017		28	51	79		%2,23	%4,05	%6,28

2018		33	53	86		%2,62	%4,21	%6,84
2019		20	18	38		%1,59	%1,43	%3,02
2020		16	29	45		%1,27	%2,31	%3,58
2021		15	4	19		%1,19	%0,32	%1,51
2022		1	1	2		%0,08	%0,08	%0,16
Ez datuak	8				%0,64	%0,00	%0,00	%0,64
GUZTIRA	8	507	743	1.258	%0,64	%40,30	%59,06	%100

Beraz, 2022/2023 ikasturtean arreta goiztiarra jaso duten adin-txikikoak **1.258** izan dira. Horieta-tik:

- 763 Kasu berriak izan dira ikasturte horretan(292 kudeaketaz gain).
- 495 kasuk aurreko ikasturteetik irekita jarraitu zuten.
- 881 kasu ikasturtean zehar itxi dira.
- 447 geratzen dira zabalik 23-24. ikasturterako.

Urteen alderaketa							
Ikasturtea	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-2022	2022-2023
Guztira	869	1.005	1.173	1.266	1.292	1.163	1.258

5.2. Babesgabetasun egoeran dauden adingabeen arloan esku-hartzeko programak

Zerbitzu honen eginkizuna da adingabeen babesari buruzko 3/2005 Legeak ***udalei ezartzen dizkien betebeharra betetzea.***

5.2.1. Kasu arin eta moderatuak

Ondoko taulan, 2023ko abenduaren 31an babesgabetasun arin edo ertain gisa diagnostikatutako kasuetan (BALORA diagnostiko tresnaren arabera) irekita zeuden esku-hartzreak ikus daitezke.

GZG	Kopurua	Bizt. < 18	%Bizt. < 18
Parte Zaharra - Erdigunea	48	2.047	%2,34
Amara	128	4.066	%3,15
Larratxo-Altza	143	2.970	%4,81

Gros-Egia	139	4.536	%3,06
Antigua	112	5.609	%2,00
Erribera-Loiola-Martutene	126	4.027	%3,13
Intxaurrondo	117	2.050	%5,71
Bidebieta, Herrera	64	1.345	%4,76
Guztira	877	26.650	%3,29

Hona hemen 2023an esku-hartzea amaitu den kasu berrien kopurua eta kasu kopurua::

Kasu berriak	320
Udaleko Esku-hartzea amaitu duten kasuak	202

5.2.2. Foru Aldundira deribatutako kasuak

Esku-hartzea amaitu duten **202** kasuetatik **49** Foru Aldundiko Haurren Babeserako Sarrera Atalera bideratu dira, kasu larritzat baloratuak izanik, Haurren Babeserako 3/2005 Legeak xedatutakoaren arabera, Foru Aldundiaren eskuduntza direlako.

5.2.3. Esku-hartzeetarako baliabideak

Kasu bakoitzari baliabideak esleitzeko orduan, aintzat hartzen da kasuaz arduratzen den profesionalak adierazitakoa, eta koherentziaz jokatzen da kasuaren lanketarako ezarritako helburuekin.

Esku hartzeetan parte hartzen duten profesionalak, landu behar den helburua edota adin txikikoaren adina kontuan hartuta, metodologia eta programa desberdinak aplika ditzaketen terapeuta eta hezitzaileak dira. Beraz, kasu bakoitzean programa zehatz bat edota haien konbinazioa aplikatzen da helburuak lortzeko.

Profesional horiek programa hauen bidez esku hartzen dute:

a) Arlo sozioedukatibo eta psikosoziala

Profesional hauek arlo sozioedukatiboan edota psikosozialean lagunza ematen diente familiei, gatazkak bideratzeko, babes gabezia egoerak saihesteko, ohitura eta jokabide kaltegarriak ordezteko eta bizikidetza eta gizarteratzea erraztuko duten gaitasunak eskuratzeko.

2023an, hezitzaile edo terapeutaren lagunza izan duten kasuak hauek izan dira:

Terapeutak (esleitutako kasua kopurua)	Hezitzaileak (esleitutako kasu kopurua)	Hezitzaileak + Terapeutak (esleitutako kasu kopurua)
106	187	8

Datu hauei hezitzaleek eta terapeutek Ebidentzian Oinarritutako Programetan egin dituzten esku-hartzeak gehitu behar zaizkie.

b) Safe Care Programa (Zaintza Segurua)

Safe Care programak etxea du lan eremu, eta familia zaurgarriekin (arduragabeekin ere) eta 0-5 urteko adingabeekin dihardu. Osasuna, segurtasuna eta heldu/haur interakzioa dira esku-hartzearen ardatzak, eta emaitzak epe luzera lortzen dira adingabeen garapen globalean (garapen emozionala, jokabidearena eta soziala).

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Programan parte hartu duten familiak	12	13	25	24	42	28	19

c) Incredible Years Programa (Urte Zoragarriak)

Incredible Years programak, aldiz, gurasoek eta 4-8 urteko seme-alabek osatutako aldi beherko taldeak erabiltzen ditu. Hautatutako adingabeek jokabide disruptiboak izan ohi dituzte, eta gurasoek ez dute nahikoa gaitasunik jokabide horiek kontrolatzeko. Incredible Years programan, esku-hartze mugatu baten bidez (astean behin eginiko 18 saio + etxera eginiko 4 bisita + eskolako 4 koordinazioak), familia sistema bideratzen da, adingabeen bilakaera positibo bat lortzeko epe luzera. Gurasoek, berriz, egoerak birkideratzeko trebetasunak eta estrategiak eskuratzentzitez, adingabearen ongizatea helburu izanik.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Adingabeak	24	24	18	41	44	47	45
Helduak	35	32	25	50	55	75	79
Guztira	59	56	43	91	99	122	129

Parte-hartzaileen kopuruak gora egin du (zehazki, helduengan), azken taldeetan gurasoen partaidetza handiagoa izan delako, eta guraso biek ia familia guztietan parte hartu dutelako.

Incredible Years 9-12, 9-12 urteko seme-alabak dituzten guraso-taldeekin lan egiten du. Gurasoek zaitasunak dituzte seme-alaben jokabidea kontrolatzeko eta gurasotasuna modu positiboan gauzatzeko. Esku-hartze mugatua da (astean behin eginiko 18 saio + etxeko 3 bisita + eskolako 2 koordinazio), familia-sistema bideratzeko helburuarekin, adingabeengen epe luzerako garapen positiboa lortzeko, gurasoek egoerak bideratzeko trebetasunak eta estrategiak emanez eta adingabearen ongizatea bultzatzuz.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021	2022	2023
Helduak	24	15	12

Parte-hartzaleen kopuruak behera egin du; izan ere, urtean zehar planifikatutako 4 taldeetatik (bi talde aldi bakoitzeko) bakarra egin ahal izan da, bigarren aldian ez baita goizeko talderik atera.

d) Attachment video Intervention (AVI) Programa. Atxikimendu seguruan oinarritutako esku-hartztea.

Atxikimenduan oinarritutako esku-hartzeko programa bat da, haurren babesgabetasun-egoeretan zaintzaile nagusien sentsibilitatea sustatzeko eraginkorra dela erakutsi duena. Horrek, aldi berean, haurren atxikimendu segurua areagotzen du, egokitzapen psikosoziala hobetzen du eta epe luzerako jokabide arriskutsuak murrizten ditu.

2019. urtean Hitzarmena sinatu zen Euskal Herriko Unibertsitatearekin programa honen lanketan eta ebaluazioan elkar lanean aritzeko. Hitzarmenaren ondorioz honako ekintza hauek burutu dira:

- a) 20 profesional trebatzea programa aplikatu ahal izateko
- b) 12 familia hautatzea, programa ezartzeko proiektu esperimental eta pilotuan parte hartzearen.
- c) 20 profesional horien lana ikuskatu edo gainbegiratzea.

	2019	2020	2021	2022	2023
Programa osatu duten familiak	1	11	42	15	17

e) Banantze- edo dibortzio-prozesuetan esku hartzeko Egokitzen programa

Gurasoei zuzendutako Egokitzen esku-hartzte programaren helburua da banantze edo dibortzio prozesuetan dauden gurasoei beharrezko trebetasunak eta estrategiak ematea, familia bitzitzen ari den aldaketa-etapak eragindako estresa murrizteko eta seme-alabak gurasoen arteko gatazkaren ondorio kaltegarrietatik babesteko. Programak gurasoengan ingurune seguru bat sortzeko erantzukizuna sustatzen du, non seme-alabak gurasoen arteko gatazkatik babestuta egongo diren eta modu osasungarrian garatu ahal izango diren.

Haurrei zuzendutako Egokitzen programaren helburua da 8-12 urte bitarteko haurrei laguntzea gurasoen dibortzio edo banantze egoeraren ondoriozko prozesu emozionalak eta kognitiboak kudeatzen, egoera berriari modu egokian aurre egin ahal izateko. Guraso taldeen eta ume taldeen bidez lan egiten da. Talde horiek modu independentean funtziona badezakete ere, 2023an, edizio bakoitzean, guraso talde batek eta haur talde batek aldi berean lan egitea lortzen.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021	2022	2023
Adingabeak	11	5	0
Helduak	29	28	8
Guztira	40	33	8

f) *Gurasotasun positiboaren programa*

Gida-Programa Familia Bizitzarako Hezkuntza Orientazio eta Esku-hartzearen eta Europako Kontseiluaren Gurasotasun Positiboa Garatzeko Lagunza Politikei buruzko Gomendioaren (2006) barruan kokatzen da. Bi jarduera-esparruek familiekin lan egitea dute helburu, batez ere hezkuntza eta komunitate-helburuarekin. Hamaika saio egiteko proposatzen duen jarduteko metodologia berdinaren arteko kooperatiba, esperientziazkoa, parte-hartzailea eta talde-dinamikan oinarritua da.

Programaren helburua da gurasoek edo familia-erantzukizunak dituzten beste heldu batzuek estrategia pertsonalak, emozionalak eta hezitzaleak har ditzaten erraztea, modu eraginkorrean inplika daitezen familia-bizikidetzako dinamika positibo bat eraikitzen eta haur eta gazteentzat egokiak diren guraso-ereduak garatzen. Horrekin, familiek beren eguneroko arazoei eta gatazkei modu konstruktiboan aurrea hartu eta aurre egin ahal izatea espero da.

Gurasotasun Positiboko Programak 13 eta 18 urte bitarteko seme-alabak dituzten guraso-taldeekin lan egiten du.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021	2022	2023
Helduak	38	54	47